

Добитиѣ отъ прѣброяването на населението данни се подхвърлятъ въ Главната дирекция на статистиката на най-подробна разработка по отдѣлни населени мѣста, по околии, по окръзи и общо за царството. Отпечатването, обаче, на цѣлата тази подробна разработка на материяла е технически невъзможно. Ето защо Дирекцията се задоволява да публикува само най-общитѣ и само най-важитѣ отъ по-подробно разработенитѣ данни.

Обработениятъ за печатане материялъ отъ прѣброяването се помѣства въ двѣ отдѣлни публикации. Въ едната се излагатъ единичнитѣ най-характерни свѣдѣния за населението по отдѣлни населени мѣста. Втората — подъ насловъ **Общи резултати отъ прѣброяването на населението** — съдържа общитѣ данни за населението, въ различни и възможни за печатъ комбинации, по околии, окръзи и общо за царството. Въ настоящата публикация сж помѣстени численитѣ резултати отъ прѣброяването по населени мѣста.

* * *

Цѣлиятъ материялъ отъ прѣброяването тукъ е разпрѣдѣленъ въ осемъ отдѣлни таблици, възъ основа на сжщитѣ елементи, които се съдържатъ и въ публикацията отъ прѣдшествуващото прѣброяване. Само нѣкои елементи се съединиха по два въ една таблица, съ цѣлъ да се направи публикацията по-малко обемиста, безъ, обаче, да сж станали нѣкои сжществени съкращения.

Въ първата таблица домакинствата сж раздѣлени, както и при прѣдшествуващото прѣброяване, на **обикновени** и **колективни**. Като колективни домакинства, съгласно наредбитѣ по прѣброяването, сж смѣтани: отдѣлнитѣ войскови части (роти и пр.), държавнитѣ и частни пансионни при учебни и въспитателни заведения, затворитѣ (окръжни и полицейски), болницитѣ, монастиритѣ и метоситѣ, сиротопиталищата, старопиталищата. За членове на тия домакинства сж броени всички живущи въ подобнитѣ заведения лица, съ изключение на административния наемъ персоналъ (свѣрхсрочно-служещитѣ войници, надзирателитѣ и служещитѣ въ пансионитѣ, болницитѣ, сиротопиталищата и старопиталищата).

При опрѣдѣляне членоветѣ на домакинствата, вземани сж прѣдъ видъ само присѣтствувачитѣ и врѣменно отсътствувачитѣ лица (безъ случайнитѣ гости и пътници).

Населението на всѣко населено мѣсто се дѣли на **правно** и **фактическо**. За правно население е смѣтано онова население, което има обикновеното или постоянното си мѣстожителство въ населеното мѣсто, безъ да се гледа дали то е присѣтствувало или е отсътствувало врѣменно отъ тамъ въ деня на прѣброяването. Фактическото или наличното население обхваща всички лица, които въ момента на прѣброяването сж се намѣрили въ даденото населено мѣсто, безразлично еждѣ имъ е обикновеното мѣстожителство.

Всички послѣдующи таблици се отнасятъ само до фактическото население.

Въ таблица II-ра сж съединени двата елемента — мѣсторождение и народностъ. Съ това се постигна една сжщественна икономия, безъ да пострада пълнотата и нагледността на даннитѣ. — Въ таблицата е запазена специална графа за роденитѣ въ българскитѣ земи въ Турция (Македония и Одринско). Мѣсторождението на лицата, помѣстени въ графата „родени въ други държави“, е показано въ забѣлѣжки подъ текста.

Въ втората половина на таблицата народността е комбинирана съ матерния езикъ; обаче, по чисто технически причини, прѣдвидѣха се специални графи само за главнитѣ елементи, като, при туй, различията между народността и матерния езикъ се показаха въ забѣлѣжки. Сжщото не се направи за циганитѣ, за да не се прѣтрупта таблицата съ забѣлѣжки, понеже, споредъ даденитѣ въ личнитѣ карти отговори, циганското население въ България, разпрѣдѣлено по матеренъ езикъ, прѣдставлява много пѣстра картина: болшинството се е показало съ матеренъ езикъ цигански, а отъ останалитѣ, едни сж съ матеренъ езикъ български, други — турски, трети — ромѣнски и четвърти — сръбски. За да бждатъ, обаче, сравняеми публикуванитѣ тукъ данни съ ония отъ **Общитѣ резултати**, дѣто циганското население е разпрѣдѣлено на групи споредъ показания матеренъ езикъ, дава се въ приложение отдѣлна табличка за разпрѣдѣлението на циганитѣ отъ всѣко населено мѣсто по матеренъ езикъ. — Що се отнася до помацитѣ, то тѣ, ако и да спадатъ по матеренъ езикъ и народностъ къмъ българитѣ, показани сж отдѣлно, за да може да се знае по-точно тѣхнитѣ брой и мѣстожителство.

Останалитѣ таблици не се различаватъ почти по нищо отъ ония на публикацията върху прѣдшествуващото прѣброяване.

Подробности върху плана, метода и организацията на прѣброяването сж изложени въ публикацията **Общи резултати отъ прѣброяването на населението на 31 декемврий 1905 г. частъ I**.

* * *

Публикуването на резултатитѣ отъ прѣброяването закъснѣ почти съ цѣли 2 години, поради късното започване обработката на материяла.

София, декемврий 1910 г.

Главенъ директоръ: **Кир. Г. Поповъ.**